

rudnikov živega srebra, bakra, zlata, antimona, lignita, (lesni premog) svinca, srebra, cementa, naftalina, cinka, železa in parafina (rudniškega voska). Nedostajanje kapitala in primernih prvosredstev pa so poglaviti vzroki, zakaj se rudništvo ne more povspeti na višjo stopinjo.

Srbske železnične zveze znašajo 540 km ozkotirnih državnih železnic, katerih vloženi kapital znaša 12 076 milijonov dinarjev. K modernim prometnim sredstvom je prištevati tudi parobrodarstvo na Savi in Donavi, katero oskrbuje prva srbska priv. kraljeva parobrodna družba.

Družba razpolaga z delniškim kapitalom 5 milijonov dinarjev. Brzojavnih in poštnih uradov je v Srbiji: 123 poštnih in 142 brzojavnih postaj.

(Konec prih.)

Kmetijstvo.

Potrata pri gospodarstvu.

Neki angleški profesor na kmetijski šoli je kmetovalcem podal več opominov, ki zaslužijo, da si jih vsak kmetovalec zapiše za uho. Če se je možu potrebno zdelo dati bogatim in skopim Angležem take nauke, veljajo pač še veliko bolj za nas Slovence, ki nimamo angleškega, pa smo še s tem, kar imamo, včasih preveč potratni. Zatorej podamo tu nauke angleškega kmetijskega učitelja in jih obrnemo na naše razmere.

1. Potrata iz nevednosti. Mnogi kmetovalci se ne pobrigajo, da bi zvedeli, kje se dobi najboljše in najbolj po ceni razno blago, stroji, semenje, trte, gnoj, živinsko pleme, ampak kar slepo kupijo kar bodi. — Letošnjo zimo je hodilo med kmeti vse polno sleparskih agentov, ki so ponujali podobe, blago za obleko pa kavo. Kratkovidni ljudje so si naročevali, pa dobili mesto kave smeti in pobarvane kroglice iz gipsa ali česa. Ali ni škoda denarja? Mnogo je tudi takih, ki o kmetijstvu nič nočejo brati, misleč, da vse dobro vedo. Slepci!

2. Potrata pri zemljišču. V mestu bi marsikdo dal Bog ve kaj za ped zemlje, ko bi jo imel; na kmetih pa je včasih vse polno nepotrebnih praznih kotov, voglov, plotov, grmovja, trat, iz katerih ni nikakšnega haska. Skrben gospodar ve iz vsake pedi zemlje izvabiti kakšen hasek.

3. Potrata pri semenju. Mnogokrat se seje pregosto, s tem se potroši veliko zrnja in ne more kaj prida zrasti; seje se tudi slabo in nesnažno seme, mesto dobrega žita ti zraste kukol in lulika. Torej ne sejaj pregosto in sejaj očiščeno zrnje! Ali ni nespametno sejati nesnago, ki zastonj vleče zemljo?

4. Potrata pri krmi. Kako se razvlači po nepotrebnem slama in seno pri konjih, govedih, ovcah itd.

Ali ni škoda? Pogostoma se preveč nabaše v jasli in lestvice; krma se navzame vlage in po tem skoro polovica ostane. Ob kratkih zimskih dnevih ni treba trikrat na dan živine hraniti, dovolj je dvakrat, zjutraj bolj pozno, pa zvečer. Če je namreč živina doma pri miru, ne more tako prebavljati, zatorej je dovolj dvakratni obrok.

5. Potrata pri gnoju. Dež in sneg izpere gnoj, vodo pa gospodar pusti odteči, gnojna jama naj torej ne bo preplitva. Če je gnoj v preveliki gnojnici, izgubi tudi mnogo redilnih snovi. Potrata je, gnoj na polju dolgo pustiti ležati v malih kupih ali pa celo razmetan.

6. Potrata pri košnji. Če se prepozno kosi, je trava že preveč zrela, tedaj najboljši del gre v zgubo. Seno se ne dene o pravem času v kupe, pride dež in ga izpere, zopet gre najboljše v zgubo. Večkrat kosci slabo kosijo ali pa se pri spravljanju slabo grablja.

7. Potrata pri orodju. Zanikerni gospodarji ne spravijo pod streho vozov, plugov, bran, košev, grabelj in drugega orodja. Tako mu gre po nepotrebnem v nič in pred časom je treba plačevati popravilo.

8. Potrata vsled skoposti. Gospodinja daje slabo postrežbo družini in težakom, pa ne pomisli, da potem zato slabše delajo. Gospodarju se škoda zdi nove sohe, ograje, vrata, podboje pobarvati ali s klejem (terom) namazati, pa ne pomisli, da mu zato veliko prej sprhni in ima potem večjo škodo.

9. Izguba pri prodajanju živine. Kupci in mešetarji cenijo največkrat težo živine le na oko, seveda ne na svojo škodo, ampak na škodo kmetovalca, ki lahkomisljeno zaupa samo očem. Zatorej naj si občine oskrbijo vago in naj vsak da zvagati svoje živinče, preden ga proda.

10. Izguba pri živini je, če imaš slabo pleme, ali prezgodaj začneš z njimi voziti ali telice imajo prezgodaj teleta. Malo počakaj, pa spravi si dobro ploho, bo ti veliko več neslo.

11. Potratno življenje. V mnogih hišah je razvada, da če kaj imajo, vse naenkrat potrošijo. Če naprešajo mošt, potem pijejo kakor žolne, dokler kaj teče; prinesejo iz mlina žakelj pšenične moke, potem zaporedoma pečejo pogače; zakoljejo svinjo, potem se en čas zaporedoma mastijo, pozneje pa stradajo ali pa še celo kradejo. O nespamet!

Poučni in zabavni del.

Svetlana.

Ruski spisal grof A. V. Sollogub. — Poslovenil Krutogorski.

I.

Na krovu se je razdal glas čuvajev: „Človek je za ladjo“!